

ת"פ 34364/06/23 - מדינת ישראל נגד פלוני הובא ע"י נחשון

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 34364-06-23

לפני
בעניין: כבוד השופט אלון גביזון
המאשימה מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד ליבת אביטל-אזולאי
נגד
הנאשם פלוני הובא ע"י נחשון

נוכחת: מתורגמנית לשפה התאית גב' קני ארז

גזר דין

1. הנאשם הורשע, על יסוד הודאתו בכתב אישום מתוקן האוחז שני אישומים, בתקיפת סתם בנסיבות מחמירות (בת זוג) - עבירה לפי סעיף 382(ב)(1) לחוק העונשין התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**"), בהצתה - עבירה לפי סעיף 448 (א) **רישא** לחוק העונשין ובתקיפת בת זוג הגורמת חבלה של ממש - עבירה לפי סעיף 382 (ג) לחוק העונשין.

כתב האישום המתוקן והסדר הטיעון:

2. **על פי עובדות האישום הראשון**, כחצי שנה לפי התאריך 29.05.2023, במועד שאינו ידוע למאשימה במדויק, עבדו יחד הנאשם והמתלוננת בישוב נתיב העשרה, ואז התגלע ויכוח בין המתלוננת לנאשם, מאחר שהנאשם לקח את דרכונה של המתלוננת.

בנסיבות אלו תקף הנאשם את המתלוננת בכך שדחף אותה מספר פעמים, הניח את ידו על צווארה וחנק אותה ואף הפיל אותה לרצפה. המתלוננת הצליחה להשתחרר ממנו וכדי להרחיקו ממנה נטלה כסא פלסטיק של ילדים והשליכה לעבר הנאשם אך לא פגעה בו.

3. **על פי עובדות האישום השני**, בתאריך 28.05.2023, במהלך שעות היום, שוחחו המתלוננת והנאשם בטלפון. המתלוננת שאלה את הנאשם אם הוא יודע היכן הדרכון שלה, האשימה את הנאשם שלקח את הדרכון אך הנאשם הכחיש זאת.

בשעות הערב התקשר הנאשם אל המתלוננת מספר פעמים אך המתלוננת לא ענתה לו.

בשעה 21:30 לערך, הגיע הנאשם לחדר המגורים של המתלוננת (להלן: "החדר") במתחם מגורים (להלן: "המתחם") ברחוב XXXXX שם התגוררה באותה עת יחד עם עובדים זרים נוספים מתאילנד (להלן: "העובדים"). הנאשם נכנס אל חדרה של המתלוננת בשעה שזו ישנה במיטתה.

הנאשם כעס על המתלוננת כי לא ענתה לו לטלפון ועל כך שהאשימה אותו בכך שלקח את דרכונה, העיר אותה משנתה ובין השניים התפתח ויכוח במהלכו הנאשם הרים כלי עם אוכל שהיה על הרצפה ליד המיטה, ושפך את תכולתו על מיטת המתלוננת.

לאחר מכן, יצא הנאשם מחדרה של המתלוננת, לקח בקבוק של חומר דליק (להלן: "הבקבוק") שהיה מונח מחוץ לחדרה וחזר עמו לחדר. הנאשם שפך חומר דליק מהבקבוק על מיטת המתלוננת שעדיין הייתה בתוך המיטה, הניח את הבקבוק על מדף בחדר ואז נטל אותו בחזרה לידי.

המתלוננת קמה מהמיטה והתעמתה עם הנאשם, ניסתה להוציא את הבקבוק מידי ולדחוף אותו מחוץ לחדרה. הנאשם מצדו, המשיך לשפוך חומר דליק מהבקבוק.

בהמשך עזב הנאשם את הבקבוק ותקף את המתלוננת בכך שדחף אותה אל המיטה כך שהיא נפלה על המיטה בתנוחת ישיבה. הנאשם אחז במתלוננת בכתפה השמאלית בידו האחת, ואיים עליה על מנת להפחידה בכך ששאל אותה אם היא לא מפחדת למות ואמר לה ש"אם למות אז ימותו יחד" או בדומה לכך.

מיד לאחר מכן, שלף הנאשם מצית מכיסו, והדליק באמצעות המצית שמיכה שהייתה על המיטה אשר הייתה ספוגה בחומר הדליק ששפך שם קודם לכן.

האש אחזה בשמיכה שהייתה על המיטה ובחולצתה של המתלוננת. כשראה הנאשם את האש שהתפרצה משך את המתלוננת מהמיטה כדי להרחיקה מהאש.

המתלוננת השתחררה מאחיזת הנאשם, תפסה את השמיכה הבוערת בשתי ידיה, ורצה עמה מחוץ לחדר והשליכה אותה אל הקרקע כשהיא זועקת לעזרה, על מנת למנוע את התפשטות האש בחדר.

בשלב זה יצאו מחדרים סמוכים העובדים ובאו לעזרתה, ואחד מהם (להלן: "האחר") כיבה את השמיכה הבוערת המתלוננת כיבתה את האש שאחזה בחולצתה.

בלילה ישנה המתלוננת בחדר של חברתה במתחם יחד עמה, מאחר שחששה מהנאשם ולא ידעה אם עזב את המתחם.

בבוקר, חזרה המתלוננת לחדרה להתכונן ליום עבודה, לאחר שחברתה בדקה שחדרה של המתלוננת ריק, אך הנאשם הגיע לחדר ועמד בפתח הדלת. הנאשם החל לשוחח עם המתלוננת ולבקש את סליחתה, אך המתלוננת שחששה מהנאשם דחפה אותו, וברחה מהחדר לשירותים במתחם שם הסתתרה עד שהנאשם עזב את המקום.

כתוצאה ממעשי הנאשם כמתואר לעיל, נגרמו למתלוננת חבלות של ממש בדמות כוויות בצד השמאלי של הגב התחתון שלה ובגב כף ידה השמאלית וכן, נחרך שיער הגבה שלה וחלק מהשיער בקדמת ראשה, בצד השמאלי של פניה וראשה.

4. הנאשם הודה בכתב האישום המתוקן לאחר שמיעת חלק מעדי התביעה ובמסגרת הסדר טיעון אשר לא כלל הסכמה לעונש.

ראיות וטיעונים לעונש:

5. המאשימה לא הגישה ראיות לעונש וב"כ הנאשם הגיש דו"ח השר לביטחון לאומי לעניין צפיפות אסירים (נ/5).

6. **ב"כ המאשימה** טענה כי הנאשם הודה והורשע במספר עבירות במסגרת שני אישומים המהווים שני אירועים נפרדים, ומשכך עתרה לקבוע מתחם עונש הולם לכל אישום בנפרד.

ב"כ המאשימה עמדה על הערכים המוגנים שנפגעו במסגרת האירוע המתואר באישום הראשון, וטענה כי במעשיו פגע הנאשם בשלמות גופה של המתלוננת, תחושת הביטחון, כבודה, קניינה וזכותה להתהלך באופן חופשי.

ב"כ המאשימה הוסיפה וטענה כי עבירות האלימות בין בני זוג הנה תופעה מכוערת שיש בה משום פגיעה בשלמות התא המשפחתי וניצול פערי הכוחות בין הצדדים, עתרה לקבוע מתחם עונש הולם לאירוע המתואר באישום הראשון הנע בין 12 לבין 24 חודשי מאסר בפועל, וביקשה למקם עונשו של הנאשם במרכז המתחם.

לעניין האירוע המתואר באישום השני, נטען כי הנאשם פגע בערכים של שמירה על שלמות גופו של האדם, רכוש, קניינו וקניין הסובבים. ב"כ המאשימה עמדה על החומרה שבביצוע ההצתה בנוכחות קרובה ומידית של אדם, והפנתה לפוטנציאל הפגיעה בגוף ובנפש ולפגיעה בפועל בגופו של אדם גם אם המצית לא נתכוון לכך. לדבריה יש לראות בהתזת חומר דליק על אדם והצתתו כמעשה אכזרי במיוחד שיש בו כדי לגרום סבל וייסורים קשים לקורבן, גם אם במקרה דנן עלה בידה של המתלוננת לכבות את האש ולמנוע נזק קשה יותר מזה שנגרם לה. המאשימה ביקשה לקבוע בגין אירוע המתואר באישום השני מתחם עונש הולם הנע בין 5 לבין 10 שנות מאסר ולמקם עונשו של הנאשם בחלק האמצעי של המתחם.

נטען כי הנאשם הכיר את המתלוננת בישראל, היה לבן זוגה תקופה מסוימת, נהג ליטול דרכונה לשם הגבלת חירותה ושמירת קרבתו אליה ונהג כלפיה באופן אובססיבי. מעשיו של הנאשם גרמו למתלוננת לחבלות ולפחד.

המאשימה עמדה על נסיבותיו האישיות של הנאשם, לרבות גילו, מוצאו מתאילנד, והיותו מהגר עבודה בישראל וביקשה להטיל עליו עונש מאסר בפועל משמעותי הנמצא במרכז מתחמי הענישה המפורטים, לצד ענישה צופה פני עתיד, קנס, התחייבות ופיצוי משמעותי למתלוננת.

המאשימה הפנתה לפסיקה רלוונטית ביחס לכל אחד מהאישומים (ת/46).

7. **ב"כ הנאשם** הסכים לטענת המאשימה כי שני האישומים מהווים שני אירועים נפרדים וכי יש לקבוע שני מתחמי ענישה. לדבריו מבחינה עונשית האישום הראשון נבלע באישום השני וכי באישום השני עבירת התקיפה נבלעת בעבירת ההצתה.

ביחס לאישום הראשון ועבירת האלימות בה הורשע הנאשם, נטען כי מדובר באירוע אלימות ברף הנמוך והמתלוננת לא הגישה תלונה בעטיו, ומשכך אין להטיל על הנאשם מאסר בפועל וניתן להסתפק במאסר על תנאי או קרוב לכך. הסניגור הפנה לפסיקה רלוונטית (נ/6).

ביחס לאישום השני ולעבירות בהן הורשע הנאשם, נטען כי נסיבות האירוע מלמדות על העדר כוונה, העדר תכנון ועל יסוד נפשי מופחת יחסית להצתה בכוונה או בצוותא, ומשכך מתחם העונש ההולם צריך להיות נמוך מזה לו עתרה המאשימה, וכי תחילתו ב-12 חודשי מאסר בפועל. הסניגור הפנה לפסיקה רלוונטית (נ/4).

עוד נטען כי באירוע המפורט באישום השני הנאשם פעל באופן ספונטני וללא תכנון ושפך את הנוזל הדליק בכוונה להפחיד את המתלוננת אך לא בכוונה לפגוע בה. לאחר שהנאשם הצית את האש הוא נבהל והרחיק המתלוננת מן האש, וגם אם היה מודע לאפשרות שתפגע לא התכוון לפגוע בה.

ב"כ הנאשם הגיב לטענות המאשימה ביחס לכך שהנאשם נטל דרכונה של המתלוננת וטען כי באירוע המתואר באישום הראשון אכן לקח את הדרכון, ואולם בגין האירוע המתואר באישום השני העידה המתלוננת במשטרה כי מצאה את הדרכון בתיקה.

במסגרת השיקולים בגזירת עונשו של הנאשם, ביקש ב"כ הנאשם להביא בחשבון גם את הצפיפות בבתי הכלא כמו גם העדר הצורך של המדינה "לפרנס" אסיר שהוא עובד זר.

8. **הנאשם** אמר כי הוא מצטער על מעשיו, לא התכוון למה שקרה ולא רצה שהמתלוננת תיפגע. הנאשם שיתף כי הוריו מבוגרים, בני כ-80 שנה ואין מי שידאג לפרנסתם. לדבריו לקחו מהוריו את הבית והרכב, אין להם כסף לקנות אוכל, הוא מתגעגע אליהם ורוצה לחזור לביתו שבתאילנד.

דין והכרעה

9. במסגרת האישום הראשון הורשע הנאשם בעבירה של תקיפת סתם בנסיבות מחמירות (בת זוג) ובמסגרת האישום השני הורשע בעבירות של הצתה ותקיפת בת זוג הגורמת חבלה של ממש.

10. בהתאם לסעיף 40(ב) לחוק העונשין, עקרון ההלימה הנו העיקרון המנחה בענישה, ויש לבחון קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשי העבירות, בנסיבותיהן ובמידת אשמתו של הנאשם ובין העונש המוטל עליו.

11. בהתאם להסכמת הצדדים, יש לראות בשני האישומים שני אירועים נפרדים, ולצורך קביעת מתחם העונש ההולם לכל אישום בנפרד יש לבחון הערכים החברתיים שנפגעו מהעבירות ומידת הפגיעה בהם, מדיניות הענישה הנוהגת והנסיבות הקשורות בביצוע העבירות.

קביעת מתחם עונש הולם לעבירה באישום הראשון - תקיפה סתם בנסיבות מחמירות (בן זוג)

הערכים החברתיים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם:

12. במעשיו המפורטים באישום הראשון פגע הנאשם באופן ממשי בערכים המוגנים של זכות האדם לשלמות גופו ונפשו, לביטחון אישי, לכבוד ולפרטיות.

ראה לעניין זה דברי כב' הש' ס' ג'ובראן ברע"פ 8279/08 ראמז חיג'אזי נ' מדינת ישראל (5.10.08):

"תופעת אלימות בתוך המשפחה היא תופעה חמורה, ובמיוחד כאשר מדובר בגברים המכים את בנות זוגן, החשופות לאלימות נפשית בביתן הן, דווקא מצד אלו הקרובים להם ביותר".

מדיניות הענישה הנוהגת:

13. בית המשפט העליון הבהיר כי עבירות של אלימות במשפחה בכלל ובין בני זוג בפרט מחייבות ענישה מחמירה, בין היתר, נוכח פערי הכוחות והתלות של הנפגע בפוגע המקשה על חשיפת הפגיעה.

ראה דברי כב' הש' א' פרוקצ'יה ע"פ 6758/07 פלוני נ' מדינת ישראל (11.10.07):

"מעשי אלימות בתוך המשפחה נתפסים כבעלי חומרה מיוחדת במערכת האיסורים הפליליים העוסקים בעבירות אלימות. הציפייה האנושית הטבעית הינה כי בתוך משפחה ישררו יחסי אהבה, הרמוניה, וכבוד הדדי. הפרתה של

ציפיה זו הופכת את השימוש באלימות במשפחה לתופעה העומדת בניגוד עמוק לחוש הצדק האנושי. יתר על כן, במסגרת המשפחה, מופעלת האלימות על פי רוב בידי החזק כלפי החלש. פערי הכוחות הם גדולים כשמדובר באלימות כלפי קטינים או כלפי בת זוג; באלימות במשפחה, נגישותם של קרבנות העבירה למערכת המשטרתית או למערכות הסיוע האחרות היא ענין מרוכב וקשה, הטעון רגשות חזקים, פחדים ואימה. הבושה, והרצון לשמור על שלמות המשפחה הופך לא אחת את התלונה על אלימות במשפחה למהלך קשה וטעון. לא אחת, קיימת תלות כלכלית ורגשית של בן הזוג המוכה בבן הזוג המכה, ותלות זו גם היא מקשה על חשיפת הפגיעה. גורמים אלה ואחרים בשילובם, משווים מימד מחמיר לעבירות אלימות במשפחה. נפוצותן של עבירות אלה, והצורך להגן על קרבנות האלימות שהם על פי רוב חסרי ישע, תורמים אף הם להחמרה הנדרשת בענישה בעבירות אלה".

14. בזיקה לאמור לעיל, אדרש למדגם של הפסיקה הנוהגת, תוך שאצין כי בעבירה של תקיפת סתם בנסיבות מחמירות (בת זוג), ניתן למצוא מנעד רחב של עונשים אשר מושפעים מנסיבותיו של המקרה הקונקרטי ומפרמטרים שונים ובכללם, קיומו של תכנון מוקדם, משך ביצוע העבירה, ביצוען של עבירות נלוות, אופי האלימות שהופעלה ועוצמתה, הנזק שנגרם לנפגעת העבירה והנזק הפוטנציאלי שעלול היה להיגרם.

בענייננו, ובהתאם לפרמטרים לעיל, יש לבצע את ההבחנה הנדרשת לקולא ולחומרא:

א. **ברע"פ 3077/16 פלוני נ' מדינת ישראל (2.5.16)** נדחתה בקשת ערעור של נאשם אשר הורשע לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של תקיפת בת זוג לפי סעיף 382(ב) בצירוף 379 לחוק העונשין. במהלך ויכוח בין בני הזוג, דחף הנאשם את המתלוננת, אשתו במועד האירוע, לעבר המיטה, משך בשערה, סובב את גופה וכופף אותה לעבר הרצפה בעודו אוחז בצווארה. בערכאה הדיונית בת"פ (שלום רחובות) 19424-08-13 נקבע מתחם עונש הולם הנע בין מאסר לתקופה קצרה שיכול וירוצה בעבודות שירות לבין 14 חודשי מאסר בפועל. על הנאשם, נעדר עבר פלילי, הוטלו 6 חודשי מאסר לריצוי בפועל לצד מאסר מותנה ופיצוי בסך 4,000 ₪ למתלוננת. בעפ"ג (מרכז) 3211-11-15 נדחה ערעורו של הנאשם וכאמור בקשת רשות ערעור נדחתה אף היא.

ב. **ברע"פ 8279/08 חיגי'אזי נ' מדינת ישראל (5.10.08)**, נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם אשר הורשע על יסוד הודאתו בעבירה של תקיפה סתם של בת זוג בנסיבות מחמירות (לפי סעיפים 379 בצירוף 382(ב)(1) לחוק). הנאשם נהג להכות את אשתו בראשה ובפניה בפרק זמן של חמישה חודשים בהם התגוררו יחדיו. במועד אחד הנאשם סטר בפניה של המתלוננת, במועד אחר הכה אותה בפניה וכתוצאה מכך נפגעה בעיניה וראייתה טושטשה

ובמועד נוסף הכה אותה בגופה ודרש ממנה לעזוב את הבית. בית משפט השלום (פ' (נצ') (1334/06)) גזר על הנאשם **12 חודשי מאסר בפועל** ומאסר מותנה וזאת חרף הליך טיפולי בו החל ובניגוד להמלצת שירות המבחן להימנע מהרשעתו. בית המשפט המחוזי (ע"פ (נצ') (1315/07) דחה את הערעור נוכח חומרת המעשים ואי עקביות הנאשם בהליך הטיפולי.

בהחלטתו עמד בית המשפט העליון על חומרת תופעת אלימות בתוך המשפחה וקבע כי העונש שהוטל על הנאשם אינו חורג ממדיניות הענישה המקובלת.

ג. **בעפ"ג (חי') 33615-05-13 ע' ב' ד' נ' מדינת ישראל (28.7.13)** נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע אחר שמיעת ראיות בעבירות של תקיפה סתם בן זוג (סעיף 379 בשילוב עם סעיף 382(ב) לחוק העונשין) ואיומים. הנאשם בן זוגה בנפרד של המתלוננת תקף אותה על רקע קנאה ורכושנות, באופן שאחז בגרונה, דחף אותה לעבר הספה, אמר לה שהוא עוקב אחריה ואיים עליה שאם תפנה למשטרה יהרוג אותה. לאחר מכן תקף אותה שנית בכך שהשליך אותה ארצה, חבט בישבנה והצמיד אותה אליו בחוזקה. בערכאה הדיונית (ת"פ (חי') 23701-07-12) נקבע מתחם ענישה הולם הנע בין 8 לבין 20 חודשי מאסר בפועל. על הנאשם, בעל עבר פלילי רלוונטי משמעותי, הוטלו **13 חודשי מאסר בפועל** והופעל במצטבר עונש מאסר מותנה בן 12 חודשים ובסה"כ 25 חודשי מאסר לצד מאסר מותנה.

15. יוער כי הפסיקה אליה הפנה ב"כ הנאשם ביחס לאישום הראשון כוללת רובה ככולה פסיקה בעבירות של תקיפה סתם - עבירה לפי סעיף 379 לחוק העונשין, להבדיל מעבירה לפי 382(ב)(1) לחוק כבענייננו, ומשכך אין בה כדי לסייע בקביעת מתחם העונש ההולם.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה:

16. מהחלק הכללי של כתב האישום עולה כי במועד ביצוע העבירה היו הנאשם והמתלוננת, אזרחי תאילנד ששהו בארץ לצרכי עבודה, בני זוג ועבדו יחד. על פי המפורט, הרקע לוויכוח בין בני הזוג היה נטילת דרכונה של המתלוננת על ידי הנאשם - אקט כוחני שיש בו כדי לפגוע בכבודה ובחירותה של המתלוננת ולהצר צעדיה ולהציבה בעמדת חולשה, במיוחד בהיותה אזרחית זרה השוהה בארץ באשרת עבודה.

אינני מסכים עם בא כוח הנאשם כי אירוע האלימות המפורט באישום הראשון הנו ברמת חומרה נמוכה, שכן הנאשם לא הסתפק באקט אלים אחד אלא דחף את המתלוננת מספר פעמים, חנק אותה והפיל אותה ארצה. אין מדובר באקט אלים בודד כלפי בת זוג, החמור כשלעצמו, כי אם באירוע שהסלים וכלל מספר פעולות אלימות, ששיאו חניקתה של המתלוננת. האירוע הסתיים שלא ביוזמת הנאשם, אלא רק לאחר שהמתלוננת הצליחה בכוחות עצמה להשתחרר מאחיזתו ופעלה תוך הגנה עצמית כדי להרחיק הנאשם ממנה.

גם אם לא נגרם למתלוננת נזק פיזי כטענת הסינגור, לא יכול להיות חולק כי מעשיו האלימים של הנאשם, ובדגש על אקט החניקה, העמידו המתלוננת בפני סכנה של ממש. גם בהעדר תסקיר נפגע עבירה, ברי כי

המתלוננת חשה סכנה ממשית לחייה וחווה פחד ואימה.

17. **מכל המקובץ לעיל ולאחר שעיינתי בפסיקה אליה הפנו באי כוח הצדדים, סבורני כי מתחם העונש ההולם בגין העבירה בה הורשע הנאשם באישום הראשון ובנסיבותיה, נע בין 6 לבין 14 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר מותנה ופיצוי למתלוננת.**

קביעת מתחם עונש הולם לעבירות באישום השני - הצתה ותקיפת בת זוג הגורמת חבלה של ממש

הערכים החברתיים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם:

18. **בביצוע עבירת האלימות (תקיפת בת זוג הגורמת חבלה של ממש) בנסיבותיה פגע הנאשם משמעותית בערכים המוגנים של שלמות הגוף והנפש, הביטחון האישי וכבוד האדם.**

19. **בביצוע עבירת ההצתה (סעיף 448(א) רישא) בנסיבותיה פגע הנאשם במידה קשה במספר ערכים מוגנים ובכללם שלמות גופו, קניינו, ביטחונו ושלוות נפשו של האדם.**

מדיניות הענישה הנוהגת:

20. **לעניין חומרת עבירת ההצתה, יפים דבריו של בית המשפט העליון בע"פ 3210/06 עמראה נ' מדינת ישראל:**

"רבות נכתב ונאמר אודות חומרתה היתרה של עבירת ההצתה, שתחילתה ידועה 'ואחריתה מי ישורנה', שכן מנהגה של האש להתפשט מבלי יכולת שליטה תוך גרימת נזקים ואף סיכון חיי אדם".

בתי המשפט הדגישו את הפער שבין הקלות בביצוע פעולת ההצתה לבין פוטנציאל הנזק ההרסני הגלום בה, ביכולתה לצאת במהירות מכלל שליטה ולכלות את כל אשר סביבה. בהתאם למגמת ההחמרה בפסיקה, ככלל עבירת ההצתה מחייבת ענישה משמעותית מאחורי סורג ובריח. חומרת העבירה נלמדת גם מהעונש המרבי שקבע המחוקק לצידה במסגרת סעיף 448(א) רישא - 15 שנות מאסר.

21. **בחינת מדיניות הענישה הנוהגת בעבירת ההצתה מעלה כי מנעד הענישה רחב ומושפע מפרמטרים שונים. בע"פ 4036/13 מובארכ נ' מדינת ישראל (5.10.14) התייחס בית המשפט העליון למדרג**

חומרת עבירת ההצתה ולפרמטרים השונים המשפיעים על חומרת הענישה:

"... הצתה של נכס בנסיבות שאין לחשוש כי ההצתה תתפשט לרכוש אחר; הצתה של נכס שעלולה להתפשט ולפגוע ברכוש אחר; הצתה של נכס שיש בו פוטנציאל לפגיעה בגוף ובנפש; הצתה של נכס בנוכחותו הקרובה והמידית של אדם, מה שמגביר את פוטנציאל הפגיעה בגוף ובנפש; הצתה שנגרמה בפועל לפגיעה בגוף ובנפש על אף שהמצית לא התכוון לכך (מחשבה פלילית של פיזיות); והצתה בכוונה לפגוע בגוף ובנפש... מובן כי בתוך מדרגי ביניים אלה יש להבחין בנסיבות שונות לחומרה ולקולא, כמו ערך הרכוש שהוצת או מספר האנשים שעמדו תחת סיכון של פגיעה".

22. לעניין עבירת ההצתה, אדרש למדגם של הפסיקה הנוהגת, ובהתאם לפרמטרים לעיל יש לבצע בענייננו את ההבחנה הנדרשת לקולא ולחומרא:

א. בע"פ 8337/20 פלוני נ' מדינת ישראל (4.5.21) נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע בעבירות של ניסיון להצתה, תקיפה הגורמת חבלה ממשית בנסיבות מחמירות ואיומים. על רקע משבר ביחסיו עם אשתו ובמהלך ויכוח ביניהם דחף את המתלוננת בחוזקה וכתוצאה מכך היא נפצעה בראשה ובצווארה. המתלוננת דיווחה למשטרה אודות התקיפה ובתגובה יצא הנאשם ושב לביתו עם מיכלי שמן מנוע והחל לשפוך את השמן על הספה והרצפה בסלון, לקח גפרורים וניסה להצית את הספה ללא הצלחה. כשלא עלה בידו הדבר הניח בלון גז בסלון הדליק את הגז שיצא מהבלון וכתוצאה מכך דלקה להבה גבוהה במשך מספר דקות עד שכבתה. המתלוננת ביקשה מהנאשם שיפסיק אך הוא איים עליה שאם לא יהיה שם אך אחד לא יהיה. בעת האירוע שהה בבית גם בנם בן ה-14 של בני הזוג, אמה של המתלוננת וחברת משפחה. על הנאשם, נעדר עבר פלילי הוטלו במסגרת ת"פ (נצרת) 18-04-055932, **18 חודשי מאסר** לצד מאסר מותנה ופיצוי למתלוננת בסך 2,500 ₪.

ב. בע"פ 2249/18 וע"פ 2720/18 מדינת ישראל נ' פלוני (11.11.18), התקבל ערעור המדינה על קולת העונש ונדחה ערעור הנאשם על חומרתו. הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירות של הצתה לפי סעיף 448(א) **סיפא** (בשונה מענייננו בו הורשע הנאשם ברישא של הסעיף), ובעבירה של תקיפה לפי סעיף 382(ב)(1) וסעיף 379 לחוק. על רקע חשדו של הנאשם כי בת זוגו מנהלת מערכת יחסים נוספת תקף את המתלוננת תפס אותה מאחור וראשה נחבט בקיר ולאחר מכן היכה אותה בבטנה במכות אגרופי. בהמשך על רקע רצונה של המתלוננת להיפרד מהנאשם נכנס הנאשם לדירה כשהוא נושא עמו מיכל ובו חומר דליק ודרש ממנה לצאת מביתם עם הילדים. משסירבה שפך חומר דליק על ספות הסלון תוך שחלק מהחומר הדליק נשפך על רגלה של המתלוננת. המתלוננת ניגשה לשטוף את רגלה וכששבה הצית הנאשם את הספות. בעקבות זאת החלה להתפשט שריפה בדירה. המתלוננת חילצה את

ילדיה מהדירה והנאשם עזב את הדירה לאחר שבירר היכן בנם המשותף. כתוצאה מהמעשים סבלה המתלוננת שהייתה בהריון מקושי נשימה וכוויות בפנים ובכתף ואושפזה בבית החולים, בנה הורדם למשך מספר ימים בשל נפיחות וסימני פיח בגרונו ועל חלקי גופו, 7 שכנים פונו לטיפול רפואי בגין שאיפת עשן וכן הנאשם עצמו אושפז בשל אי ספיקה נשימתית וכוויות בדרכי הנשימה העליונות.

בית המשפט העליון עמד על הבדל בין עבירת הצתה ללא נסיבות מחמירות שהעונש ההולם לצידה נע בין שנתיים לבין ארבע שנות מאסר בפועל או בין שלוש לחמש שנות מאסר בפועל, לבין הצתה במטרה לפגוע בבני אדם שם מתחם העונש ההולם הנו בין שלוש לבין שש שנות מאסר בפועל. לצד זאת צוין כי יש לנקוט ענישה ממחמירה ומרתיעה בגין מעשי אלימות קשים המופנים כלפי נשים מצד בני זוגם ומשכך ביטל מתחם הענישה שנקבע על ידי בית משפט קמא וקבע מתחם ענישה הנע בין 4 לבין 7 שנות מאסר בפועלוהטיל על הנאשם **6 שנות מאסר בפועל**, חלף 4 שנות המאסר שהוטלו על ידי הערכאה הדיונית בת"פ (חי') 59850-12-14, והותר רכיבי הענישה הנוספים: מאסר מותנה ופיצוי בסך 45,000 ₪ למתלוננת וילדיה.

ג. **בע"פ 1908/13 דוד אזולאי נ' מדינת ישראל (3.7.14)** התקבל ערעורו של נאשם אשר הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של הצתה, תקיפה הגורמת חבלה של ממש ואיומים. הנאשם איים על אמו ותקפה. מאוחר יותר על רקע ויכוח עם אמו הגיע לביתה, הצית שלוש גרביים זרקן לארונות וגרם לשריפה של ממש בבית בשעה שבבית ישנה אחותו, ונמלט. בית המשפט המחוזי ת"פ (י-ם) 15973-01-12 קבע מתחם ענישה הנע בין ארבע לשמונה שנות מאסר לעניין ההצתה ושמונה עד 16 חודשים לעניין התקיפה והאיומים, השית על הנאשם עונש של 5 שנות מאסר והפעיל שני מאסרים מותנים כך שסה"כ היה עליו לרצות 6 שנות מאסר לצד מאסרים מותנים.

בית המשפט העליון קבע כי מתחם העונש ההולם בעניין ההצתה הוא בין 3 לבין 6 שנות מאסר ולא כפי שקבע בית משפט קמא, והעמיד את העונש בגין כלל העבירות בתיק זה על **4 שנות מאסר בפועל** ומצא לצבור ולחפוף חלקית עונשי המאסר המותנים כך שסה"כ ירצה הנאשם 4 שנים ו-8 חודשים.

ד. **בת"פ (ב"ש) 3964-02-22 מדינת ישראל נ' עמר אבו קרינאת (19.9.22)**, הורשע נאשם על יסוד הודאתו בעבירות של הצתה ותקיפה סתם. הנאשם לקח אש שבערה בתוך כלי במטבח ושילח אש במזיד במטבח בבית אמו, תוך שהוא מדליק גם קרטונים במקום. בהמשך, בזמן שהמטבח עלה באש, הנאשם לקח מעדר שהיה במקום והשליכו לאש. האם ניסתה להוציא את המעדר מן האש והנאשם בתגובה תקף אותה שלא כדין בכך שתפס ועיקם את ידיה. כאשר הנאשם הבחין שהמשטרה מתקרבת למקום נמלט ונתפס בחלוף מספר שעות. האש כובתה לאחר פעולות כיבוי של לוחמי אש והנזק שנגרם למבנה כתוצאה ממעשיו של הנאשם הוערך בכ-10,000 ₪. נקבע מתחם העונש ההולם הנע בין 18 ל-36 חודשי מאסר. על הנאשם, בעל עבר פלילי ועל רקע נסיבותיו האישיות, הוטלו **23 חודשי מאסר בפועל** והופעל מאסר מותנה בן 6 חודשים, מחציתו במצטבר, כך שסה"כ ירצה הנאשם 26 חודשי מאסר, לצד

מאסר מותנה, קנס בסך 2,000 ₪ ופיצוי למתלוננת בסך 3,000 ₪

23. **לעניין חומרת עבירת תקיפת בת זוג הגורמת חבלה של ממש**, והצורך בענישה מרתיעה למיגורה, יפים הם דברי כב' השופט אלרון ברע"פ 4052/21 פלוני נ' מדינת ישראל (15.6.21):

"אשוב ואדגיש את החומרה הרבה הטמונה בתופעת האלימות במשפחה, העולה לכדי פסול מוסרי ומהווה פגיעה אנושה בהגנה על שלומם של בני משפחת הנאשם ותחושת הביטחון שלהם בתוך ביתם מבצרם. לנוכח זאת, יש להוקיע תופעה זו, בין היתר באמצעות ענישה מוחשית שתרתיע את הציבור משימוש באלימות בתוך התא המשפחתי".

24. אודות מדיניות הענישה הנוהגת בעבירה לפי סעיף 382 (ג) לחוק העונשין, ניתן ללמוד גם ממדגם הפסיקה שאפרט להלן, תוך שבענייננו יש לבצע את ההבחנה הנדרשת לקולא ולחומרא בהתאם לפרמטרים שפרטתי בסעיף 14 לעיל:

א. **ברע"פ 8755/21 פלוני נ' מדינת ישראל (23.12.21)** נדון עניינו של נאשם אשר בבימ"ש השלום בוטלה הרשעתו בגין תקיפת בת זוגו ובבימ"ש המחוזי הוא הורשע. בע"פ (מח' ב"ש) 52057-10-21 הורשע הנאשם בעבירות של תקיפה סתם בנסיבות מחמירות של תקיפת בת-זוג ותקיפה הגורמת חבלה ממשית בנסיבות מחמירות של תקיפת בת-זוג, לפי סעיפים 382(ב) ו-382(ג) לחוק העונשין. הנאשם תקף את המתלוננת במספר הזדמנויות בסמוך למועד חתונתם, בכך שבעט בידה בחוזקה, הכה אותה באמצעות ידיו על ראשה ובכל חלקי גופה, הכה אותה באמצעות מקל של מטאטא, הפילה אל הרצפה ובעט בה בידה בחוזקה בעודה שרועה על הרצפה. כתוצאה מהמעשים האמורים נגרמו למתלוננת חבלות של ממש בדמות שבר רדיוס דיסטאלי תוך וחוץ מפרקי, אשר שוחזר וגובס בבית החולים, וכן נגרמו לה סימנים אדומים ברגליה ובגבה. עם הרשעתו של הנאשם בבית המשפט המחוזי נקבע מתחם ענישה הנע בין 12 חודשי מאסר עד 22 חודשי מאסר (בהתאם לרף התחתון לו עתרה המאשימה ולמרות שביהמ"ש סבר כי רף זה הנו מקל בנסיבות העניין) ועל הנאשם הוטל עונש בתחתית המתחם משיקולי שיקום. על הנאשם הוטלו **12 חודשי מאסר בפועל** לצד עונשים נלווים.

ב. **ברע"פ 4052/21 פלוני נ' מדינת ישראל (15.6.21)** נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם אשר הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש בבת זוג, לפי סעיף 382(ג) לחוק העונשין. הנאשם תקף את בת זוגו, לאחר שאיחרה לשוב מחתונה אליה יצאה "באישור" הנאשם, בכך שהכה בה בידו בעינה השמאלית. כתוצאה ממעשיו נגרמה למתלוננת אדמומיות ונפיחות סביב ובערובת עין שמאל. בעפ"ג (חי') 1381-08-20 נדחה ערעורו של הנאשם על גזר הדין שניתן בת"פ (חד') 262-06-1 - במסגרתו נקבע מתחם ענישה הולם הנע בין 6 חודשי מאסר בפועל ל- 18 חודשי מאסר בפועל והוטלו על הנאשם, בעל עבר

פלילי רלוונטי, **6 חודשי מאסר בפועל** והופעל מאסר מותנה בן 12 חודשים מחציתו בחופף כן שסה"כ ירצה 12 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר מותנה, ופיצוי על סך 500 ש"ח למתלוננת.

ג. **ברע"פ 226/17 מסיקה נ' מדינת ישראל (6.3.17)** נדחתה בקשתו של נאשם אשר הורשע לאחר שמיעת ראיות בשני אירועים של תקיפת בת זוגו, עבירות לפי סעיף 379 בנסיבות 382(ב) לחוק העונשין) ובשני אירועים של תקיפה הגורמת חבלה ממשית כלפי בן זוג, עבירות לפי סעיף 380 בנסיבות 382(ג) ובאיומים לפי סעיף 192 לחוק. במסגרת אירועים אלה, על רקע קנאתו של הנאשם למתלוננת, אשתו דאז, סטר הנאשם למתלוננת מספר פעמים, משך בשערה, שפך על פניה כוס יין, הכה אותה בראשה באמצעות כיסא, חבט בפניה באגרופ, דקר אותה במספרים בצווארה ואיים עליה בת"פ (שלום רמלה) 20360-09-13 התייחס למכלול האירועים כאירוע אחד וקבע מתחם ענישה שנע בין 9 חודשים ועד 24 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. על הנאשם בעל עבר פלילי רלוונטי **הוטלו 12 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר מותנה**, פיצוי בסך 7,000 וקנס בסך 3,000 ₪. בעפ"ג (מרכז) 4627-10-16 נדחה ערעור הנאשם על גז"ד וכאמור בקשת רשות ערעור נדחתה.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירות:

25. נסיבות ביצוען של העבירות בהן הורשע הנאשם באירוע המפורט באישום השני חמורות במיוחד, תוך שהנאשם נהג באובססיביות מבעיתה במתלוננת, בת זוגו, והסלים התנהגותו עד לנקודת השיא שבה שפך חומר דליק על מיטתה בעודה בתוכה, והצית שמיכה הספוגה בחומר הדליק בעוד המתלוננת יושבת על מיטתה.

הנאשם יזם וביצע את מעשיו הפסולים ללא מורא מהתוצאות האפשריות של מעשיו אשר גרמו לנזקים פיזיים בגופה של המתלוננת. הנאשם העמיד המתלוננת ועובדים אחרים ששהו במתחם המגורים בסכנת חיים ממשית, ודומה כי רק במזל האירוע לא הסתיים בצורה קשה יותר וחלילה קטלנית.

26. חומרת נסיבות ביצוע העבירות בעניינו נלמדת גם מביצוען בחדר המגורים של המתלוננת, המקום הבטוח והמוגן ביותר עבורה.

מעשיו של הנאשם היו מתמשכים, החלו בוויכוח בין בני הזוג בשעות הצהריים, נמשכו עם הגעת הנאשם לחדרה של המתלוננת בשעת ערב, ולמעשה הסתיימו רק בבוקר שלמחרת.

הנאשם יכול היה לחדול ממעשיו בכל שלב אך לא עשה כן. כך לדוגמה, לאחר ששפך תכולת החומר הדליק שבבקבוק על מיטתה של המתלוננת בעודה מצויה בתוכה, הניח את הבקבוק על מדף, אך לא הסתפק בכך ושב ונטל את הבקבוק. הנאשם לא חדל ממעשיו גם כאשר המתלוננת ניסתה להוציא את הבקבוק מידי, והמשיך לשפוך חומר דליק מהבקבוק.

27. אם לא די בכך, בשפיכת תכולתו של כלי אוכל על ידי הנאשם על מיטת המתלוננת היה משום אקט מבזה ומשפיל, ובשפיכת החומר הדליק על מיטתה של המתלוננת בעודה מצויה בתוכה היה משום איום ברור על שלומה ומידה לא מבוטלת של אכזריות.

הנאשם לא הסתפק באמור לעיל, תקף את המתלוננת באופן פיזי ומילולי בכך שדחף אותה אל המיטה, אחז בכתפה ואיים עליה על מנת להפחידה-שאל אותה אם היא לא מפחדת למות ואמר לה ש"אם למות אז ימותו יחד".

הנאשם אומנם לא הורשע בעבירת איומים ואולם יש בדברים שהשמיע בנסיבות המתוארות כדי להטיל פחד ומורא במתלוננת ולפגוע מאוד בנפשה.

28. צודק הסנגור כי הנאשם לא תכנן מעשיו מראש, נראה כי לא הצית האש במטרה לפגוע פיזית במתלוננת אלא להפחידה (כאמור הנאשם הורשע בסעיף 448(א) רישא להבדיל מהסיפא), ומשך את המתלוננת מהמיטה כדי להרחיקה מהאש כשראה שהאש התפרצה ואחזה בשמיכה ובחולצתה, וניכר כי נבהל ממעשיו.

יחד עם זאת, בענייננו עסקינן בהצתה בקרבה מצמררת למתלוננת, לאחר שהנאשם מתיז חומר דליק על מיטתה בעודה בתוכה ובאופן המעצים את פוטנציאל הפגיעה בה והופכו לממשי, ותוך שהנאשם היה מודע לאפשרות כי תפגע.

אכן בהתאם לאמור בסעיף 448(א) לחוק העונשין, מבחין המחוקק בין עבירת הצתה במטרה לפגוע בבני אדם לבין הצתה ללא מטרה כזאת. אולם לא מן הנמנע כי אירוע הצתה בהעדר מטרה לפגוע בבני אדם יהיה חמור יותר בנסיבותיו מאירוע הצתה במטרה לפגוע בבני אדם, וזאת נוכח ההבדלים בפוטנציאל הפגיעה, בהיתכנותם ובהתממשותם.

כמו כן, ומהמתואר באישום השני עולה כי תושייתה של המתלוננת היא זו אשר מנעה את התפשטות השריפה ולא הנאשם. המתלוננת היא זו שנטלה את השמיכה הבוערת ורצה עמה מחוץ לחדר, השליכה אותה על הקרקע וקראה לעזרה. אחד העובדים שבא לעזרת המתלוננת כיבה את השמיכה הבוערת והמתלוננת כיבתה את האש שאחזה בחולצתה.

29. לצד הנזקים הפיזיים שנגרמו למתלוננת בדמות כוויות בגב ובכף היד וחריכת שיער גבה וחלק משיער ראשה, ניכר כי המתלוננת המשיכה לחוש מאוימת מהנאשם עד כי נמנעה מלשוב לחדרה באותו לילה ונאלצה לישון ביחד עם חברתה בחדר אחר במתחם.

הנאשם לא הניח למתלוננת גם ביום למחרת האירוע עת הגיע לחדרה, נעמד בפתח הדלת וניסה לשוחח עמה. התנהגותו האובססיבית הנמשכת אילצה את המתלוננת אשר חששה ממנו לברוח מחדרה ולהסתתר בשירותים

עד שעזב את המקום.

30. טרם קביעת מתחם העונש ההולם בגין עבירות ההצתה והאלימות באירוע המפורט באישום השני, יוער כי אינני מקבל טענת ב"כ הנאשם כי עבירת האלימות "נבלעת" בעבירת ההצתה. מדובר בשתי עבירות נפרדות ועצמאיות שגם אם קשורות אחת בשנייה בנסיבות שבענייננו, אינן נבלעות זו בזו.

31. **מכל המקובץ לעיל ולאחר שעיינתי בפסיקה אליה הפנו ב"כ הצדדים, סבורני כי מתחם העונש ההולם בגין שתי העבירות בהן הורשע הנאשם באישום השני בנסיבותיהן, נע בין 4 לבין 7 שנות מאסר בפועל לצד ענישה נלווית מרתיעה בדמות מאסר מותנה ופיצוי למתלוננת.**

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות ביחס לשני האישומים:

32. בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחמי העונשים ההולמים, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה. הענישה לעולם אינדיבידואלית ועליה לעמוד בהלימה הן למעשה והן לעושה.

33. הנאשם, יליד 1987, אזרח תאילנד, שוהה בישראל באשרת עבודה, הודה במעשים המיוחסים לו בכתב האישום המתוקן לאחר שמיעת חלק מעדי התביעה וחסך, גם אם באופן חלקי, בזמנו של בית המשפט. הנאשם הביע חרטה על מעשיו והודאתו חסכה מהמתלוננת להעיד בבית המשפט ולשחזר פעם נוספת את האירועים הטראומטיים אשר חוותה.

הנאשם עצור מיום 29.05.23 ולא ידוע על מעורבות קודמת בפלילים.

כמו כן ולקולת העונש התחשבתי בעובדה כי הנאשם עובד זר, אשר הגיע לישראל למטרות פרנסה ובהעדר משפחה תומכת בארץ, מעצרו ומאסרו קשים יותר משל אחר הזוכה לתמיכה משפחתית. עוד הבאתי בחשבון דברי הנאשם כי הוריו מבוגרים, הסתמכו על עבודתו לפרנסתם וכעת חווים קושי כלכלי.

34. בגדרי שיקולי הענישה נתתי משקל גם לשיקולי הרתעת היחיד. תעוזתו של הנאשם בביצוע העבירות במדינה שאינה מדינתו, והסיכון להישנות התנהגות אלימה, מחייבות את הרתעתו בענישה משמעותית מאחורי סורג ובריח.

לצד זאת, שיקולי הרתעתו של הנאשם בענייננו אינם מהשיקולים המובילים, שכן סביר להניח כי יגורש מהמדינה לאחר ריצוי עונשו, והסיכוי כי יחזור לחברה בה פשע קטן. בהקשר זה אוסיף כי מטעם זה גם לא מצאתי לכלול במתחמי הענישה רכיבים של קנס והתחייבות.

35. לחומרת העונש מצאתי לתן משקל גם לשיקולי הרתעת הרבים, שכן על בית המשפט להעביר מסר מרתיע וברור בהינתן נפוצותן של עבירות האלימות כלפי נשים והצורך להגן על קורבנות האלימות. ראה לעניין זה ע"פ 6758/07 פלוני נ' מדינת ישראל (11.10.07).

כפי שכבר הזדמן לי להעיר בעניין אחר, המסר לעיל רלוונטי גם לעובדים זרים שלרוב חיים בארץ בקבוצות ובמתחמי מגורים משותפים. המרחק מהבית והבדידות הכרוכה בכך, יוצרים מעין "סיר לחץ" חברתי המוביל, לא אחת, למריבות ולצערנו גם לאלימות. ראה לעניין זה ת"פ (מחוזי באר שבע) 13111-01-23 מדינת ישראל נ' ט' (19.7.23).

סוף דבר:

36. כאמור בסעיף 40 יג (ב) לחוק העונשין "הרשיע בית המשפט נאשם בכמה עבירות המהוות כמה אירועים, יקבע מתחם ענישה הולם... לכל אירוע בנפרד, ולאחר מכן רשאי הוא לגזור עונש בנפרד לכל אירוע או עונש כולל לכל האירועים..." (הדגשה לא במקור-א.ג). בענייננו והגם ומדובר בשני אירועים נפרדים, מצאתי כי יהא זה נכון יותר לקבוע עונש כולל לשני האירועים- האישומים.

37. מכל הקובץ לעיל, בשים לב למתחמי הענישה המפורטים בסעיפים 17 ו- 31 לעיל, לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, ולאחר איזון בין השיקולים השונים, אני גוזר על הנאשם "עונש כולל לכל האירועים" כדלקמן:

א. 5 שנות מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו.

ב. 8 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר, שלא יעבור מי מהעבירות בהן הורשע.

ג. הנאשם ישלם למתלוננת, ע.ת.1, פיצוי בסך 7,500 ₪. הפיצוי ישולם לא יאוחר מיום 01.01.25.

לידיעת הנאשם, ניתן יהיה לשלם את הפיצוי לחשבון המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה באחת מהדרכים הבאות:

- **בכרטיס אשראי** - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה, www.eca.gov.il
- **מוקד שירות טלפוני בשירות עצמי (מרכז גבייה) - בטלפון 35592* או בטלפון**

073-2055000

• **במזומן בכל סניף של בנק הדואר - בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בשוברי תשלום).**

זכות ערעור תוך 45 ימים לבית המשפט העליון.

ניתן היום, י"ט אייר תשפ"ד, 27 מאי 2024, במעמד הצדדים.